

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1967/2022.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz eljárás tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 67.Pf.630.693/2022/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A jogi képviselővel (Krizsa Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Krizsa Lajos) eljáró indítványozó, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Fővárosi Törvényszék 67.Pf.630.693/2022/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére alapította.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok alapján az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló előzményi ügy lényegét az alábbiak szerint foglalta össze.
- [4] Az indítványozó 2008 augusztusában deviza alapú kölcsönszerződést kötött személygépkocsi megvásárlása céljából; a hitelező egy autófinanszírozással foglalkozó gazdasági társaság volt, mely 2017-ben beolvadt egy bankba. A bank a szerződés alapján fennálló követelését 2019 novemberében egy követeléskezeléssel foglalkozó gazdasági társaságra engedményezte (a továbbiakban együtt: felperes).
- [5] A felek a kölcsön összegét forintban határozták meg és rendelkeztek a hitel futamidejéről, az éves induló ügyleti kamatlábról és a THM induló mértékéről. A szerződés 6. pontja szerint a szerződés változó kamatozású, CHF alapú, változó futamidejű. A THM megváltozásának feltételeit az üzletszabályzat rögzítette. A szerződés tartalmazta, hogy a THM mutató értéke nem tükrözi a hitel árfolyam- és kamatkockázatát. A felperes 2015. március 16. napján készítette el a Kúriának a

pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. tv.) szerinti elszámolást, amely tartalmazta egyrészt a tisztességtelenül felszámított kamat összegét és ezt levonva megállapította a fennálló tőketartozást. Az indítványozó az elszámolással szemben nem élt panasszal.

- [6] Tekintettel arra, hogy az indítványozó a szerződésben foglalt fizetési kötelezettségének nem tett eleget, a felperes 2016. május 30-án a szerződést azonnali hatállyal felmondta, melyet az indítványozó 2016. június 3-án átvett. Mivel nem került sor a még fennálló tartozás megfizetésére, a felperes fizetési meghagyásos eljárást kezdeményezett az indítványozóval szemben, amely eljárás az indítványozó ellentmondása folytán perré alakult. A felperes tőke, kamat, késedelmi kamat és perköltség megfizetésére kérte kötelezni az indítványozót. Jogi érvelésében – többek között – előadta, hogy az egyedi szerződésben és az Üzletszabályzatban részletesen tájékoztatta az indítványozót az árfolyamkockázatról. Az összegszerűséggel kapcsolatban részletes banki kimutatást csatolt.
- [7] Az indítványozó – tekintettel arra, hogy a kirovó és a lerovó pénznem is forintban lett meghatározva – vitatta a szerződés deviza alapúságát. Nézete szerint forintban adósodott el, ezért árfolyamkülönbözet sem keletkezhetett. Hiányolta a deviza alapú nyilvántartást. Hivatkozott arra, hogy a szerződés a 6/2013. PJE jogegységi határozatra tekintettel sem deviza alapú szerződés.
- [8] Másodsorban a szerződés érvénytelenségére hivatkozott és mindezeken túlmenően a követelés összegszerűségét is vitatta.
- [9] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a szerződés deviza alapú szerződés volt, a felek egybehangzó akarata is ilyen típusú szerződés megkötésére irányult; a keresetet alaposnak, az indítványozó érvénytelenségi kifogását alaptalannak találta és kötelezte az indítványozót a felperes által kért összeg megfizetésére (a késedelmi kamat vonatkozásában kisebb eltéréssel). A bíróság megállapította azt is, hogy a csatolt részletes hiteltörténeti kimutatás utolsó előtti oszlopa tartalmazza az aktuálisan fizetendő tőke devizában meghatározott összegét, így ebből egyértelműen, havi bontásban meghatározható a devizában kifejezett tőke tartozás alakulása.
- [10] Az elsőfokú ítélettel szemben az indítványozó fellebbezéssel élt; a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a döntést 67.Pf.630.693/2022/9. számú ítéletével helybenhagyta.
- [11] Az indítványozó a jogerős döntéssel szemben alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Az indítványában rögzített, a per során már előadott jogi érvelésen alapuló álláspontja szerint a támadott ítélet sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, mivel szerinte a bíróság(ok) általi marasztalására úgy került sor, hogy a felperes a bírósági eljárás(ok) során nem bizonyította megfelelően követelése összegszerűségét; a

bíróság pedig döntését önkényesen, véleménye szerint a vonatkozó jogszabályok, az Alkotmánybírósági gyakorlat és a Kúria 4/2021. PJE határozatának figyelmen kívül hagyásával hozta meg. Sérti továbbá a tisztességes eljáráshoz való jogot, hogy álláspontja szerint a bíróság – indokolási kötelezettségét sértő módon – nem adta kellő indokát, miért fogadta el döntése alapjául a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1. tv.) alapján szerinte semmisnek minősülő szerződéses rendelkezéseken alapuló felperesi kimutatást. Mindezek az indítványozó által állított hiányosságok szerinte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét eredményezték.

- [12] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerint folytatott eljárásában mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ennek során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés a)-f) pont] megfelel.
- [13] 3.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a támadott törvényszéki ítélet kézbesítésének időpontjához képest az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben terjesztette elő.
- [14] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)-f) pontjaiban foglalt formai követelményeknek eleget tesz.
- [15] Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 27. §-a]; és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdése]. Az indítvány kifejezett kérelmet fogalmaz meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére is.
- [16] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [17] Az Abtv. 29. §-ában írt alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítvány kapcsán elméletileg vizsgálható alaptörvényi rendelkezés – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően {lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89], 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés}. Ennek lényeges tartalmára a beadvány is utal, a jelen alkotmányjogi panasz mindezekhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [18] A másik – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.

- [19] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét lényegében arra tekintettel tartja megállapíthatónak, hogy az eljáró bíróság(ok) – véleménye szerint szakjogi szempontból tévesen – úgy foglaltak állást, hogy a per tárgyát képező kölcsönszerződés az indítványozó érvelésével szemben nem forint, hanem deviza alapú szerződésnek tekintendő; továbbá, hogy a felperes pénzintézet által az ún. „devizahiteles-törvények” értelmében kötelezően elkészítendő, a később marasztalása mértékének meghatározása alapjául szolgáló kimutatás szerinti elszámolást – annak általa a perben történt kifogásolása ellenére – elvégezhetőnek tartották. Az indítvány ezekkel kapcsolatos érvelése valójában az ezzel összefüggésben már a per során is előadott és a bíróságok által elbírált (szakjogi) érvek kifejtését, részletes megisméltését tartalmazza.
- [20] Az Alkotmánybíróság azonban a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}; vagyis a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja, ugyanakkor – hatáskör hiányában – nem bocsátkozik szakjogi kérdések ismételt felülbírálatába.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszában lényegében az eljáró bíróságnak a per tárgyát képező követelés alapjául szolgáló kölcsönszerződés érvénytelensége, annak forint- vagy deviza alapú szerződésnek minősülése, továbbá az elszámolás elvégezhetősége mikénti megítélésével összefüggő (szak)jogi érvelését kifogásolja, illetve annak, valamint az abból levont következtetéseknek a felülbírálatát kéri. Erre ugyanakkor az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel, az ezen kérdésekben való döntéshozatal ugyanis olyan szakjogi mérlegelést és jogalkalmazást igényel, amelyek tárgyában az Alkotmánybíróság nem foglalhat állást. Ez a vonatkozó jogszabályok alapján a bíróságok feladata, az Alkotmánybíróság az ilyen kérdések (ismételt) elbírálására nem rendelkezik hatáskörrel.
- [22] A támadott döntésében a másodfokon eljáró bíróság a jogvita mikénti eldöntése szempontjából lényegesnek tartott kérdésekben állást foglalt és a jogvitát jogerősen eldöntötte. Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy a Fővárosi Törvényszék a támadott döntésében az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltakat – nem csak a szerződés mikénti minősítése, de az elszámolás, valamint az indítványozónak az az alapját képező felperesi kimutatással kapcsolatban előadott érvei vonatkozásában is – azok helyes indokaira tekintettel hagyta helyben. A Fővárosi Törvényszék támadott döntése is rögzítette, hogy az irányadó jogszabályok és joggyakorlat alapján – összhangban az elsőfokú döntésben foglaltakkal – az indítványozó által vitatott szerződés az indítványozói érveléssel szemben nem forint, hanem deviza (CHF) alapú szerződésnek jött létre, és az elsőfokú bíróság nem sértett jogszabályt amikor elfogadta a tartozás összegszerűségének meghatározásához a felperes által készített

– és korábban az indítványozó által sem kifogásolt – kimutatást. Támadott döntésében a törvényszék továbbá úgy foglalt állást az indítványozónak az alkotmányjogi panaszában is hangsúlyozott, a DH1. tv. 3. § (2) bekezdésének sérelmével kapcsolatos érvei tekintetében, hogy „Rögzíti a másodfokú bíróság az elsőfokú eljárás irataiból, hogy a felperesi jogelőd 2015. március 16-i dátummal megküldte az [indítványozónak ...] a DH2 tv. szerinti elszámolást, amelyben az elszámolás 2015. február 1-i fordulónapjáig megállapított, tisztességtelenül felszámított összeget [...] Ft-ban határozta meg. A felperes által a kereset összegszerűségének bizonyítására becsatolt részletes kimutatás ugyan a szerződés megkötésének időpontjától kezdődően nem a DH1 tv. 3. § (2) bekezdése szerinti Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamát tünteti fel, azonban a kimutatás szerint a DH2 tv. szerinti elszámolásban meghatározott fordulónaphoz kapcsolódóan technikai befizetesként több tételben a DH2 tv. szerinti elszámolásban tisztességtelenül felszámított [...] Ft az alperes javára elszámolásra került. Ezen kimutatás tartalmazza továbbá a forintosítás időpontjában fennálló tőketartozást devizában is”. {lásd.: Indokolás [85]-[86]}. A rendelkezésre álló iratok alapján tehát az állapítható meg, hogy – szemben az indítványozónak a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmére vonatkozó állításával – a támadott döntésben a bíróság állást foglalt a DH1. tv. indítványozó által hivatkozott rendelkezésének sérelmével kapcsolatban. Önmagában azonban az a tény, hogy az eljáró bíróságok valamely szakkérdésben a peres fél által képviselttől eltérő jogi következtetésre jutnak az egyébként indokolt döntésükben, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján nem veti fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét.

- [23] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a támadott ítélet kapcsán nem volt feltárható olyan, az alkotmányosság szintjére felérő indokolási hiányosság, amely az Alkotmánybíróság beavatkozását, és a támadott döntés(ek) alaptörvény-ellenessége megállapításának és megsemmisítésének szükségességét megalapozottan felvethette volna. A bíróságok indokolási kötelezettségéből ugyanis nem következik a felek által felhozott (és esetleg csak később, az alkotmányjogi panaszban részletezett) minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]}. „Az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának nem minden egyes részletre, hanem az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie.” {lásd.: 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31], megerősítette pl.: 18/2018. (VI. 12.) AB határozat}.
- [24] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek, vagy éppen hiányosnak és ezekből kifolyólag magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető

az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.

- [25] Mindezek miatt az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy töretlen gyakorlata szerint a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíró« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [26] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát megalapozhatná.
- [27] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írott feltételeknek, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)-(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. december 10.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró